

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
Avdelning 1

DOM
2016-03-23
Meddelad i
Malmö

Mål nr
11468-15

Ankomstdatum
2016-03-23

SÖKANDE

AB Hisscompaniet Skåne, 556777-7544
Magasingatan 2
291 32 Kristianstad

Ombud: advokaten Madeleine Sifvert och jur.kand. Marion Kronberg
Advokatfirman Nova AB
Box 55996
102 16 Stockholm

MOTPARTER

1. Aktiebolaget Kristianstadsbyggen, 556054-1889
Box 90
291 21 Kristianstad

Ombud: advokaten Henrik Willquist
Advokatfirman Glimstedt
Box 1027
251 10 Helsingborg

2. ThyssenKrupp Elevator AB, 556192-7525
Box 2016
127 02 Skärholmen

Ombud: advokaterna Jenny Kenneberg och Liselott Fröstad
Andersson Gustafsson Advokatbyrå KB
Box 3124
10362 Stockholm

3. Levins Elektriska AB, 556104-8868
Bäckhagsvägen 1
281 33 Hässleholm

4. ALT Hiss AB, 556489-1835
Ilabäcksvägen 6
342 32 Alvesta

SAKEN

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling (LOU)

Dok.Id 294239

Postadress
Box 4522
203 20 Malmö

Besöksadress
Kalendegatan 6

Telefon
040-35 35 00
E-post: kansli1.fma@dom.se
www.forvaltningsrattenimalmo.domstol.se

Telefax
040-97 24 90

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller AB Hisscompaniet Skånes ansökan om ingripande enligt LOU och förordnar att Aktiebolaget Kristianstadsbyggens upphandling, ”Ombyggnad av 7 st hissar”, ska göras om.

BAKGRUND

Aktiebolaget Kristianstadsbyggen (ABK) genomför en upphandling, ”Ombyggnad av 7 st hissar”. Upphandlingen genomförs enligt reglerna om förenklat förfarande i LOU. Enligt tilldelningsbeslut den 22 oktober 2015 har ThyssenKrupp Elevator AB (Thyssen) tilldelats kontraktet.

YRKANDE OCH INSTÄLLNING

AB Hisscompaniet Skåne (Hisscompaniet) ansöker om överprövning och yrkar rättelse och i sista hand att upphandlingen görs om samt anför bl.a. följande.

Hisscompaniets referenser

ABK meddelade sitt första tilldelningsbeslut den 16 september 2015 varvid det framkom att Hisscompaniet tilldelats kontraktet. MSW Service AB placerade sig som nummer två och Thyssen som nummer tre. Därefter meddelades ett nytt tilldelningsbeslut den 16 oktober 2015 varvid MSW Service AB:s anbud förkastades. Hisscompaniet tilldelades återigen kontraktet och Thyssen placerade sig som nummer två. I båda utvärderingsmallarna har Hisscompaniet genomgående fått samma poäng. Hisscompaniet har även offererat lägst pris. Den 22 oktober återkallade ABK tilldelningsbeslutet av den 16 oktober 2015 samt meddelade ett nytt beslut och en ny utvärderingsmall. Av mallen framgår att Hisscompaniet har fått sin första referens struken och att den andra referensen har värderats om och erhållit en lägre poäng. Detta har resulterat i att Thyssen har tilldelats kontraktet och att Hisscompaniet har placerat sig som nummer två. ABK har inte redogjort för varför man har ändrat rangordningen eller vilka omständigheter som ligger till grund för att man nu valt att inte beakta en av Hisscompaniets referenser. Det följer av 9 kap. 10 § LOU att de anbudslämnare som inte vann upp-

handlingen måste kunna kontrollera upphandlingen och få information om varför deras anbud inte antogs.

En anbudsutvärdering med iakttagande av principerna om likabehandling och transparens innebär att bolagets första referens beaktas och att den andra referensen tilldelas högre poäng. I de första två tilldelningsbesluten har Hisscompaniet tilldelats full poäng avseende platschefens referenser samt anbudsgivarens erfarenhet. I samband med det tredje tilldelningsbeslutet framkom att ABK gjorde en annan bedömning när det gäller Hisscompaniets referens avseende platschefen. Någon motivering till varför ABK kommit fram till en annan bedömning än tidigare anges inte.

Av utvärderingsmallen framgår att Hisscompaniet har tilldelats en låg poäng för sina lämnade referenser, trots att Hisscompaniet har redovisat och utvecklat all efterfrågad information. Referenserna har vidare svarat på samtliga frågor i enlighet med uppställda krav. Hisscompaniet har således inte erhållit poäng i förhållande till vad som anges i utvärderingsmodellen, vilket strider mot transparensprincipen i 1 kap. 9 § LOU.

När det gäller Hisscompaniets första referens anføres följande. Det är Rolf Helgesson som utgör Hisscompaniets referent. Han har fyllt i referensformuläret och sedan mailat in det till ABK. Referensen är inte ofullständig då information om vem som är referensföretag/beställare, referensperson, referenspersonens befattning samt telefonnummer till referenspersonen framgår av mailet. Hisscompaniet anser att ABK:s bedömning av Hisscompaniets referenser strider mot principen om proportionalitet då efterfrågad information funnits tillgänglig för ABK att ta del av inom ramen för vad som utgör Hisscompaniets anbud.

Thyssens anbud

Vid en genomgång av Thyssens anbud framgår det vidare att ABK har tilldelat kontraktet till en anbudsgivare vars anbud inte uppfyller samtliga skall-krav i upphandlingen. ABK har därför varit förhindrad att tilldela kontraktet till Thyssen.

Hisscompaniet anser att det inte framgår om Thyssens anbud är undertecknat av behörig personal på så sätt att anbudet kan bedömas som giltigt. I punkten AFB.31 anges bl.a. att anbudet ska vara undertecknat av behörig person. Eftersom utformningen av kravet inte innebär att en behörig firmatecknare måste ha skrivit under anbudet föreligger det möjligheter för en annan person inom bolaget, med rätt behörighet att underteckna anbudet. Dock är det regionschefen i Helsingborg och en försäljare som undertecknat Thyssens anbud. Detta innebär att Hisscompaniet får ifrågasätta om dessa två personer har rätt behörighet att underteckna anbudet.

För det fall anbudsgivaren avser att anlita underleverantörer ska anbudsgivaren redovisa hur anbudsgivaren avser att vidarebefordra kraven på kvalitetsstyrning till underentreprenör, leverantör och konsulter samt hur installationssamordning (AFD.372) och övrig samordning av kvalitets-säkring i projektet kommer att organiseras. Kravet att lämna efterfrågad redovisning är skarpt, vilket innebär att informationen måste finnas med i anbudet och om redovisningen inte finns med uppfyller anbudsgivaren inte skallkravet.

Thyssens anbud innehåller inte efterfrågad information. Det framgår av anbudet att Thyssen avser att arbeta med andra underentreprenörer vid utförande av arbete inom ramen för aktuell upphandling. Av anbudsformuläret framgår att ABK möjliggjort för anbudsgivaren att själv redovisa hur denne avser att vidarebefordra kraven. Det föreligger därför inte några frågetecken om var informationen ska återges. Thyssen har i sitt anbud angett att bolaget

avser att vidarebefordra kraven enligt bolagets kvalitetspolicy ISO 9001/14001 samt hänvisat till bifogat ISO-dokument.

Av svaret går det inte att utläsa på vilket sätt Thyssen avser att vidarebefordra kraven. Hisscompaniet har inte haft tillgång till Thyssens kvalitetspolicy och kan därför inte närmare redogöra för vad som anges däri, utan utgår från det som angetts i anbudsformuläret.

I punkten AFD.1 redogörs för omfattningen av uppdraget som upphandlas av ABK. Entreprenaden omfattar byggnader av sju stycken hissar. Om man sedan ser till de offererade anbudspriserna från samtliga anbudsgivare går det att konstatera att det uppskattade värdet av kontraktet ligger mellan 2 667 861 kr – 3 606 500 kr. Vidare framgår det av ABK:s yttrande i målet att kontraktets uppskattade värde är 3 000 000 kr.

Thyssen har redogjort för två uppdrag. Det första avser en ombyggnation av fyra stycken hydraulhissar samt installation av automatdörrar, till ett värde av 1 330 000 kr. Det andra projektet omfattar byggnad av fem stycken linhissar till ett värde av 1 983 500 kr. Hisscompaniet anser att projekten som Thyssen redogjort för inte uppfyller de krav som ABK uppställt i förfrågningsunderlaget. Projekten är inte jämförbara med det uppdrag som nu upphandlas. Detta framgår av både omfattningen och priset. Thyssens projekt omfattar färre antal hissar och det ekonomiska värdet är lägre än samtliga anbudspriser som lämnats i aktuell upphandling. För det fall förvaltningsrätten finner att projekten ändå kan anses vara jämförbara med aktuellt uppdrag anser Hisscompaniet att Thyssen i vart fall ska tilldelas en lägre poäng än vad Thyssen erhållit avseende ”Anbudsgivarens och platschefens erfarenhet”.

Vidare har Thyssen inte redovisat bevis på att personal i ledande position har kunskap om miljöledningssystem enligt SE-EN ISO 14001 och/eller

EMAS. Thyssen har angett att Henrik Weiner föreslås som miljöansvarig. Henrik Weiners CV finns inte med bland de handlingar som Thyssen gett in tillsammans med sitt anbud. I förfrågningsunderlaget anges det att anbudsgivaren ska redogöra för förslag till projektorganisation inklusive CV på ingående personal, vilket även uppställs som krav i anbudsformuläret. Såsom underrubriker till punkt AFD.32 "Entreprenörens organisation" återfinns krav på entreprenörens; projekteringsledare, arbetschef, platschef m.fl., kvalitetsansvarige och slutligen miljöansvarige. Samtliga dessa roller ingår i entreprenörens organisation varför samtliga CV för dessa personer som offereras för dessa roller ska ges in tillsammans med anbudet. Det framgår vidare inte vem som kommer att vara Thyssens projekteringsledare.

För det fall förvaltningsrätten finner att Thyssens anbud uppfyller samtliga skall-krav anser Hisscompaniet att utvärderingen av punkten AFB.53 2B ska göras om, med beaktande av principerna om likabehandling och transparens, vilket skulle innebära att Thyssens anbud skulle tilldelas noll eller i vart fall lägre poäng.

Om upphandlingen hade genomförts på ett korrekt sätt hade Hisscompaniet tilldelats poäng i enlighet med utvärderingsmallen. Bolaget hade då erhållit sammanhängande intäkter. Genom ABK:s agerande har Hisscompaniet därmed lidit skada och det förligger således grund för ingripande enligt LOU.

ABK bestrider bifall till Hisscompaniets ansökan och anför bl.a. följande.

Hisscompaniets referenser

Av förfrågningsunderlaget punkten AFB.53 framgår klart och tydligt vilka krav som ställs på anbudsgivaren beträffande referenser. Av den aktuella punkten följer bl.a. att de två referenserna för platschef ska gälla för ombyggnad av hiss i bostads- och kontorsfastighet, att det krävs två referenser

för att ha möjlighet till full poäng och att endast en av de två referenserna får vara ABK. Det framgår vidare av punkten att om inget korrekt ifyllt anbudsformulär inkommer leder detta till att anbudet förkastas.

Hisscompaniet har till sitt anbud bifogat två referenser för platschefen Mattias Thorson. Det första referensformuläret som Hisscompaniet bifogat har bedömts som ofullständigt ifyllt. Av det ofullständiga referensformuläret framgår att referensgivaren inte har fyllt i uppgifterna i formuläret. Hisscompaniets referens saknar därmed uppgift om (a) vem som är referensföretag/beställare, (b) referensperson, (c) referenspersonens befattning, (d) referenspersonens telefonnummer, (e) typ av referensobjekt, (f) period som referensen hänvisar till och (g) vilken anbudssumma som har varit aktuell.

Bristerna i referensformuläret har bl.a. medfört att ABK inte kunnat avgöra referensobjektet, och därmed inte heller om referensen gäller ombyggnad av hiss i bostads- eller kontorsfastighet. ABK har inte heller kunnat utläsa vilken anbudssumma som varit aktuell hos referensföretaget.

Av punkten AFB.31 följer att anbudsgivarens förmåga vad avser de kriterier som har betydelse för beställarens prövning enligt AFB.52 och AFB.53 tydligt ska redovisas i anbudet. Om uppgift utelämnas tolkas detta som att anbudsgivaren saknar kapacitet och/eller kunskap på området. Detta innebär följaktligen att syftet med referensen är att bevisa anbudsgivarens kapacitet och kunskap på området. De uteblivna uppgifterna i referensformuläret om referensobjekt och anbudssumma har därmed varit av avgörande betydelse för att ABK ska kunna avgöra Hisscompaniets kapacitet och kunskap på området. Bristen i referensformuläret innebär således också att punkten AFB.31 i förfrågningsunderlaget inte är uppfyllt. Mot bakgrund av detta har referensen förkastats.

Av utvärderingsmodellen i förfrågningsunderlaget, punkten AFB.53 framgår vidare att om ABK endast skulle få in ett ifyllt referensformulär räknas detta endast som 80 procent av sitt värde. Eftersom en av Hisscompaniets två referenser har förkastats har bolaget inte kunnat erhålla full poäng. Detta innebär också att Hisscompaniet endast har inkommit med ett korrekt ifyllt referensformulär. ABK har därför, helt i enlighet med aktuell punkt, beräknat Hisscompaniets andra referensformulär till 80 procent av värdet.

Eftersom Hisscompaniet inte påstått annat utgår ABK från att det är ostridigt att referensen ska innehålla all efterfrågad information. Hisscompaniet har invänt att ABK:s agerande vad avser bedömningen av Hisscompaniets referenser strider mot principen om proportionalitet då efterfrågad information funnits tillgänglig. Som konstaterats ovan innehåller Hisscompaniets anbud inte all efterfrågad information. Hisscompaniets resonemang faller därför redan på denna grund. Att bedöma anbudsgivarens erfarenhet genom referenstagning av platschef kan vidare på intet sätt anses oproportionerligt i förhållande till den aktuella upphandlingen som avser ombyggnad av sju stycken hissar. ABK förstår än mindre på vilket sätt det skulle strida mot proportionalitetsprincipen att tilldela referens två en lägre poäng då anbudsgivaren inte inkommit med två korrekt ifyllda referenser. Kravet har klart och tydligt framgått av utvärderingsmodellen i förfrågningsunderlaget.

Det kan vidare konstateras att även Hisscompaniets andra referens har varit ofullständig. I referensformuläret saknas information om vilken period referensen hänvisar till och vilken anbudssumma som har varit aktuell. Mot bakgrund av detta skulle ABK rätteligen ha förkastat Hisscompaniets anbud. Eftersom Hisscompaniet rätteligen inte borde ha kvalificerat sig för utvärdering och då bolaget därmed inte riskerar att lida skada saknar Hisscompaniet talerätt.

Thyssens anbud

Thyssens anbud är undertecknat av platschef respektive projektledare på Thyssen. Dessa personer har alltid undertecknat anbud för Thyssens räkning när bolaget lämnat anbud till ABK tidigare. ABK har därför inte haft någon anledning att ifrågasätta deras behörighet.

När det gäller punkten AFB.52 punkt 3 går det att utläsa av Thyssens svar att de kommer att vidarebefordra de krav på kvalitetsstyrning till underentreprenörer, leverantörer och konsulter genom att vidarebefordra de ISO-dokument som de bifogat anbudet. Av Thyssens bifogade dokument går det att utläsa under punkten 1.3 i ISO 9001 respektive punkten 10.14 i ISO 14001 att underentreprenörer omfattas av samma krav som Thyssen. Det går därmed att klart och tydligt utläsa hur bolaget avser att vidarebefordra kraven på kvalitetsstyrning till underentreprenör, leverantörer och konsulter samt hur installationssamordning och övrig samordning av kvalitetssäkring i projektet kommer att organiseras.

I punkten AFB.53 2B anges att anbudsgivare ska ange minst två jämförbara projekt. Vidare framgår klart och tydligt vad som ska räknas som jämförbara projekt i aktuell upphandling, nämligen ombyggnad av hiss i bostads- eller kontorsfastighet. Dessa projekt ska även på ett rimligt sätt vara adekvata i förhållande till upphandlingsföremålet i omfattning, för att de ska anses vara jämförbara. ABK har bedömt att Thyssens projekt har varit av rimlig omfattning och omfattat ombyggnad av hiss i bostads- eller kontorsfastighet. Eftersom projekten uppfyllt kraven i aktuell punkt har de alltså uppfyllt kravet på mycket bra erfarenhet och även tilldelats poäng i enlighet med detta.

När det gäller miljöansvarig anges det endast i förfrågningsunderlaget att anbudsgivarna ska ange en kvalitets- och miljöansvarig (punkten AFD.3.24

och punkten AFD.3.25). Det är vidare felaktigt att påstå att Thyssen inte angett projekteringsledare, då denna anges i Thyssens anbud.

Hisscompaniet har även gjort gällande att ABK inte redogjort för varför man ändrat tilldelningen eller vilka omständigheter som ligger till grund för att ABK valt att inte beakta Hisscompaniets ena referens.

I 9 kap. 9 § LOU framgår vilka skyldigheter den upphandlande myndigheten har att underrätta om det beslut som fattats. ABK har genom att bifoga utvärderingen som genomförts den 22 oktober 2015 lämnat upplysningar om skälen för beslutet. Om Hisscompaniet ansett sig behöva ytterligare upplysningar har bolaget haft möjlighet att begära sådana enligt 9 kap. 10 § LOU.

Hisscompaniet har även påstått att det följer av 9 kap. 10 § LOU att de anbudsgivare som inte vann upphandlingen måste kunna kontrollera upphandlingen. Hisscompaniets anbud har inte förkastats i samband med utvärderingen varför någon skyldighet för ABK att lämna upplysningar enligt 9 kap. 10 § LOU inte har förelegat. Hisscompaniet har i vart fall inte begärt att ABK ska motivera eller lämna upplysningar om varför Hisscompaniets anbud inte antogs.

Hisscompaniet tillägger bl.a. följande.

Efter genomgång av samtliga resterande anbud i upphandlingen kan Hisscompaniet konstatera att det förekommer brister även i dessa anbud. Detta innebär, för det fall förvaltningsrätten finner att även anbudet från Hisscompaniet ska förkastas, att det inte finns några anbud som uppfyller upphandlingens obligatoriska krav. Därmed är rättelse av anbudsutvärderingen inte en framkomlig väg utan upphandlingen måste göras om.

Levins anbud

I punkten AFD.32 anges att entreprenörens organisationsplan ska anges i anbudet i enlighet med anbudsföreläggning, handling 7.1. I anbudsföreläggningen anges vidare att anbudsgivarens organisationsplan ska redovisas i bilaga 2. Bilaga 2 finns även angiven i checklistan på sista sidan i anbudsföreläggningen. Denna bilaga omfattar anbudsgivarens projektorganisation. Levins har inte redogjort för detta och en motsvarande plan finns inte med bland de handlingar som Levins gett in till ABK. Levins har vidare redovisat till sin kvalitets- och miljöplan vad gäller kravet på att redogöra för vidarebefordran av nödvändig information till eventuella underleverantörer. Det framgår inte av planen hur Levins avser vidarebefordra kraven på kvalitetsstyrning. I anbudsföreläggningen hänvisas vidare till punkten AFD.328 i AFD-delen. Aktuell punkt finns inte i förfrågningsunderlaget. Det är oklart om punkten innebär att det finns krav som en anbudsgivare ska uppfylla. I punkten AFB.52 p 3 hänvisas även till en punkt, AFD.372, som inte finns. Båda punkterna avser installationssamordning. Levins har hänvisat till sin kvalitets- och miljöplan, men efterfrågad information finns inte angiven i planen. Inte heller finns information om hur övrig samordning av kvalitets-säkring i projektet kommer att organiseras.

Levins har inte heller gett in dokument från tidigare utförd samordnad prövning i enlighet med vad som anges i anbudsföreläggningen. Vidare anges det i anbudsföreläggningen att anbudsgivare ska redovisa bevis på att personal i ledande position har kunskap om miljöledningssystem enligt SS-EN ISO 14 001 och/eller EMAS. Något sådant bevis för angiven miljöansvarig har Levins inte redogjort för i sin kvalitets- och miljöplan. Levins har inte heller angett vem som ska vara projekteringsledare och vem som ska vara arbetschef respektive platschef. Vidare anges det i anbudsföreläggningen att anbudsgivare ska redovisa bevis på att personal i ledande position har kunskap om miljöledningssystem enligt SS-EN ISO 14 001 och/eller EMAS.

ALT:s anbud

ALT har i anbudet angett att Lotta Johansson föreslås vara bolagets kvalitets- och miljöansvarige. Hennes CV har inte getts in tillsammans med anbudet. Vidare har ALT hänvisat till sin kvalitets- och miljöplan vad gäller kravet på att vidarebefordra nödvändig information till eventuella underleverantörer. Hänvisningen är generell och det går inte att utläsa hur själva vidarebefordrandet kommer att genomföras. När det gäller kravet på installationssamordning i punkt AFD.52 p 3, AFD.372 och AFD.328 har ALT hänvisat till kvalitets- och miljöplan, men efterfrågad information finns inte angiven i planen. Det finns inte heller information om hur övrig samordning av kvalitetssäkring i projektet kommer att organiseras. ALT har inte heller gett in dokument från tidigare utförd samordnad prövning i enlighet med vad som anges i anbudsföreläret. Något sådant bevis för angiven miljöansvarig har ALT inte redogjort för i sin kvalitets- och miljöplan. ALT:s bilaga Kvalitets- och miljöplan är inte uppdaterad och innehåller namn på personer som inte finns angivna i bolaget.

ALT har redogjort för två jämförbara projekt enligt AFB.53 p 2B. Det första projektet avser två stora hissbyggnader på sjukhus i Eksjö, till ett värde av 1 297 700 kr. Det andra projektet omfattar hissbyggnader av två stycken äldreboenden till ett värde om 1 703 000 kr. Projekten som ALT redogjort för uppfyller inte de krav som ABK uppställt i förfrågningsunderlaget. Projekten är inte jämförbara med det uppdrag som nu upphandlas. ALT har vidare lämnat två referensuppdrag för Peter Reinholdson, Peter Reinholdson är angiven som projekteringsledare. Kravet i AFB.53 2A avser platschefen. ALT har angett att Lennart Håkansson ska vara bolagets arbetsledare, vilket skulle kunna tolkas motsvara rollen som arbetschef. Oaktat detta har ALT inte lämnat referenser i enlighet med kravet.

ABK anför bl.a. följande.

Hisscompaniet hänvisar till anbudsformulärets skrivelser om installations-samordning. ABK kan vitsorda att där angivna referenser till AFD.328 och AFD.372 är felaktiga. Ingen av anbudsgivarna har emellertid påverkats av detta eftersom kravet i anbudsformuläret inte återfinns i förfrågnings- underlaget Enligt AFB.22 gäller följande.

Förteckning över förfrågningsunderlag

Anbud skall avges på grundval av nedan angivna handlingar. I händelse av mot- stridiga uppgifter eller föreskrifter, gäller de, om inte omständigheterna uppenbar- ligen föranleder till annat, inbördes i följande ordning:

01	Anbudsinfordran.
02	Ändringar i ABT 06 som är upptagna i sammanställning under AFD.111 i dessa administrativa föreskrifter
03	ABT 06 (bifogas ej)
04	Kompletterande förfrågningsunderlag (PM) eller föreskrifter för entreprenaden, lämnade före anbudets avgivande.
06	Förfrågningsunderlag
07	Övriga handlingar

.1 Anbudsformulär

Som framgår ovan är det vid motstridiga uppgifter förfrågningsunderlagets uppgifter som gäller före anbudsformulärets. Motstridiga uppgifter före- ligger då kraven på installationssamordning inte återfinns i anbuds- formuläret. Kravet i anbudsformuläret avseende installationssamordning gäller således inte.

Levins anbud

Levins har bifogat CV för samtliga i entreprenaden ingående personal. Av kvalitets- och miljöplanen återfinns Linje-/projekteringsorganisation, om- bud, projektledare. Här presenteras hierarkin i projektet, där även ABK:s personal och vilken funktion de ska fylla har adderats. Detta uppfyller kravet på organisationsplan enligt kraven i förfrågningsunderlaget.

Av Levins kvalitets- och miljöplan framgår att Jörgen Hulth ansvarar i egenskap av projektledare för att vidarebefordra alla relevanta krav och information till exempelvis underentreprenörer. ABK anser därmed att kravet är uppfyllt. När det gäller installationssamordning har Levins därutöver i sin kvalitets- och miljöplan angett att projektledaren ansvarar för att identifiera de aktiviteter avseende installationen och projektet som bedöms påverka kvaliteten. Dessutom anges att behovet och omfattningen av styrande aktiviteter, dokument och hjälpmedel i form av bl.a. checklistor anpassas till aktiviteternas komplexitet, eventuella risker och personalens kompetens. ABK anser att något krav inte ställts, om så skulle anses vara fallet, är kravet dock uppfyllt.

Hisscompaniet har vidare fel i sitt påstående om att dokumentation avseende samordnad provning inte har lämnats in. Däremot är dokumentet döpt till "Kvalitetssäkring" men detta saknar all betydelse då alla väsentliga funktioner har fått en detaljerad genomgång och godkänts. Provningsen är utförd på Jakobsskolan.

Av Levins kvalitets- och miljöplan framgår att VD är ansvarig för att adekvat kunskap finns. Av planen framgår vidare att all personal på relevant nivå har erforderlig behörighet, utbildning och erfarenhet. Därutöver framgår att kvalitets-, el-, arbetsmiljö- och miljöansvarig för det specifika projektet har erforderlig utbildning för att kunna iaktta alla ställda kvalitets- och miljökrav. Offererad personal är certifierad för BAS-P och BAS-U. Uppgiften om vem som är Levins projekteringsledare framgår av kvalitets- och miljöplanen.

ABK väljer att inte bemöta kritiken mot ALT:s anbud då Hisscompaniets talan faller redan då Thyssens och Levins anbud anses uppfylla de obligatoriska kraven.

Hisscompaniet anför slutligen följande.

Kravet som avser installationssamordning finns angivet både i anbudsformuläret och i förfrågningsunderlaget. Det framgår av texten i punkten AFB.52 att ABK har uppställt ett krav om att anbudsgivaren ska redovisa hur installationssamordning och övrig samordning av kvalitetssäkring i projektet kommer att organiseras. Kravet framgår redan i prövningen av anbudsgivarens lämplighet, även om referensen till ett senare angivet krav saknas. Eftersom förfrågningsunderlaget innehåller brister borde upphandlingen göras om enbart på grund av detta. Bristerna omfattar ett skallkrav, varvid ABK nu hävdar att kravet i anbudsformuläret avseende installationssamordning inte gäller. ABK plockar därmed bort ett skarpt krav ur upphandlingen. Hade denna avvikelse framkommit under anbudstiden hade upphandlingen alternativt dragits tillbaka eller så hade annonseringstiden förlängts. Eftersom bristen i förfrågningsunderlaget konstaterats i efterhand är det inte möjligt att förlänga anbudstiden. Oaktat hur detta har påverkat anbudsgivarna så ska bedömningen om förfrågningsunderlaget innehåller brister även omfatta hur detta ha påverkat potentiella leverantörer. Om kravet överhuvudtaget inte förekom vid annonseringen av upphandlingen innebär det att anbudsgivarna kunnat utforma sitt anbud på annat sätt. Det går heller inte att utesluta att potentiella leverantörer avstått från att lämna anbud i upphandlingen på grund av detta.

Thyssen bestrider bifall till Hisscompaniets ansökan om överprövning och anför sammanfattningsvis följande. ABK har prövat Thyssens anbud och bedömt att det uppfyller samtliga krav som uppställts i upphandlingen. De omständigheter som Hisscompaniet anför i målet ger inte anledning att ifrågasätta den bedömningen.

ALT bestrider bifall till Hisscompaniets ansökan om överprövning.

Levins har förelagts att yttra sig men har inte avhört.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 16 kap. 4 och 6 §§ LOU kan rätten pröva om en upphandlande myndighet brutit mot någon bestämmelse i lagen och, på talan av en leverantör som lidit eller kan komma att lida skada, besluta att en upphandling ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt.

Förfrågningsunderlaget

I förfrågningsunderlaget *punkten AFD.1* anges följande.

Omfattning

Entreprenaden omfattar ombyggnad av 7 st hissar, se AFB.22 för komplett handlingsförteckning.

I förfrågningsunderlaget *punkten AFB.31* anges bl.a. att anbud ska avges skriftligen på svenska, vara undertecknat av behörig person och avges i svenska kronor exklusive moms.

I förfrågningsunderlaget *AFB.52* anges bl.a. följande.

2. Förslag till projektorganisation inkl CV på ingående personal.

3. Redovisning av anbudsgivarens kvalitetssystem uppställt enligt avsnitt 4 i kravstandarden SS- EN ISO 9001 samt exempel på kvalitetsplan inklusive kontrollplan enligt AFD.224. Anbudsgivaren skall i sitt anbud även redovisa hur han avser

vidarebefordra kraven på kvalitetsstyrning till underentreprenörer, leverantörer och konsulter samt hur installationssamordning (AFD.372) och övrig samordning av kvalitetssäkring i projektet kommer att organiseras.

I förfrågningsunderlaget *AFB.53* anges bl.a. följande.

Prövning av anbud

Utvärderingsfas

Beställaren kommer att anta det anbud, som bedöms vara det ekonomiskt mest fördelaktiga med hänsyn till följande krav, uppställda i rangordning.

- 1) Pris utan reservation med UE- och Material-påslag (70 %)
- 2) A: Platschefens referenser
(30 %)
- 3) B) Anbudsgivarens referenser

ABK:s utvärderingsmall kommer att användas vid utvärdering.

Anbud med noll (0) poäng inom någon kategori (2A-2B) i Anbudsutvärderingen förkastas.

Skulle beställaren få in referenser som avråder från alternativt är tveksamma till att använda anbudsgivaren förbehåller sig beställaren rätten att begära in egna referenser. Dessa referenser ska endast användas för att avgöra huruvida anbudsgivaren ska förkastas eller ej och sålunda inte för att höja eller sänka anbudsgivarens referenspoäng.

Beställaren förbehåller sig rätten att begära upplysning på anbudsgivaren.

2A Platschefens referenser

Det beställaren främst avser att utvärdera med hjälp av referensformulären är platschefen (PC). Referenser skall avse den platschef vilken ska utvärderas i detta projekt.

De två referenserna för platschefen skall gälla för ombyggnad av hiss i bostads- eller kontorsfastighet.

Redovisat CV (bilaga 2) skall utvisa att platschefen (PC) har minst 2 års erfarenhet av platsledning för projekt enligt ovensående stycke för att erhålla mycket bra erfarenhet i Anbudsutvärdering pkt 2B.

Anbudsgivaren bör snarast efter att ha erhållit förfrågningsunderlaget från beställaren skicka ut referensformuläret till sina referenser.

Endast en av de två referenserna får lov att komma från Beställaren, vilket innebär att minst en referens måste vara extern.

Referenserna mailar ifyllda referensformulär till referens@abk.se och de skall vara inkomna senast vid anbudstidens utgång.

Ansvaret för att få referenserna att svara åligger anbudsgivaren.

Om inget, korrekt ifyllt, referensformulär inkommer till Beställaren leder detta till att anbudet förkastas.

Medelvärde av de två inkomna referensformulären ger poäng under A i Referenser, Anbudsutvärdering.

Skulle beställaren endast få in ett ifyllt referensformulär räknas berörd anbudsgivares referensformulär endast som 80 % av sitt värde.

Exempel: in inkommen referens: 40 p = 80 % av 40 = 32p.

Skulle beställaren få in mer än två ifyllda referensformulär beräknas medelvärdet av dessa.

Exempel: tre inkomna referenser: 40 p, 42 p, 38p = medelvärde 40p.

2B Anbudsgivarens erfarenhet

Ange minst två jämförbara projekt utförda av anbudsgivaren under de fem senaste åren för att erhålla mycket bra erfarenhet i anbudsutvärderingen.

Som jämförbara projekt räknas i denna upphandling ombyggnad av hiss i bostads- eller kontorsfastighet.

Dessa två projekt redovisas i anbudsformuläret.

I *AFD.32* anges vidare att entreprenörens organisationsplan ska anges i anbud i enlighet med anbudsformulär, handling 7.1. I punkterna *AFD.321*, *AFD.322*, *AFD.323*, *AFD.324* och *AFD.325* anges vidare att entreprenören i sitt anbud ska ange vem som är ombud för entreprenaden, projekteringsledare för entreprenaden, arbetschef respektive platschef för entreprenaden, kvalitetsansvarig samt miljöansvarig för entreprenaden.

Förvaltningsrättens bedömning

Förfrågningsunderlaget

Hisscompaniet har bl.a. gjort gällande att förfrågningsunderlaget är behäftat med brister och därvid påpekat bl.a. följande. Det har i anbudsformuläret ställts upp krav avseende installationssamordning. Vid det aktuella kravet finns vidare en hänvisning till en punkt i förfrågningsunderlaget som inte finns med. ABK har i samband med överprövningen anfört att kravet avseende installationssamordning i anbudsformuläret inte gäller. Detta är en brist i förfrågningsunderlaget som kan ha påverkat hur anbudsgivarna har utformat sina anbud samt fått potentiella leverantörer att avstå från att lämna anbud.

Förvaltningsrätten konstaterar härvid att för att grund för ingripande mot en upphandling ska föreligga är det inte tillräckligt att sökanden anser sig ha lidit eller kunna lida skada, utan sökanden ska visa att denne har lidit eller kan komma att lida skada av den brist som påtalas. Enligt förvaltningsrätten har Hisscompaniet inte förmått visa att de åberopade bristerna i förfrågningsunderlaget har medfört skada eller risk för skada för bolaget. Skäl för ingripande på denna grund föreligger därmed inte.

Hisscompaniets anbud

ABK har invänt att det vid en förnyad granskning av Hisscompaniets anbud funnit att detta brister i uppställda obligatoriska krav.

Frågan som förvaltningsrätten inledningsvis har att ta ställning till är om förvaltningsrätten kan beakta en invändning från den upphandlande myndigheten under överprövningsprocessen om att den anbudsgivare som begärt överprövning enligt LOU inte uppfyller ett obligatoriskt krav, trots att myndigheten vid anbudsutvärderingen funnit att så var fallet.

Kammarrätten Göteborg hänvisade i ett avgörande till Högsta förvaltningsdomstolens avgöranden HFD 2013 ref. 24 och HFD 2013 ref. 5 och konstaterade att såväl en vinnande leverantörs som den upphandlande myndighetens invändningar ska beaktas i den del de utgör ett bemötande av den överprövade leverantörens talan. För att så skulle vara fallet skulle invändningen, enligt kammarrättens bedömning, avse de sakförhållanden som överprövande leverantörs talan rör (Kammarrätten i Göteborgs dom i mål nr 1641-15).

Förvaltningsrätten kan konstatera att Hisscompaniets talan rör bl.a. rör frågan om övriga anbudsgivare uppfyller kravet på referenser i punkten AFB.53 2A. Då ABK:s invändning mot Hisscompaniets anbud avser kravet

i aktuell punkt finner förvaltningsrätten att ABK:s invändning kan beaktas i detta mål.

ABK har bl.a. anfört att även Hisscompaniets andra referens har varit ofullständig. Detta då det i referensformuläret saknas information om vilken period referenserna hänvisar till och vilken anbudssumma som har varit aktuell. Hisscompaniets anbud skulle därför rätteligen ha förkastats och bolaget riskerar därmed inte att lida skada.

Hisscompaniet har härvid anfört att då bolaget redogjort för och utvecklat all efterfrågad information avseende begärda referenser, strider ABK:s bedömning mot transparensprincipen. ABK:s bedömning strider vidare mot proportionalitetsprincipen då all efterfrågad information funnits tillgänglig för ABK.

Förvaltningsrätten finner, mot bakgrund av vad som anges i punkten AFB.53 2A, avseende prövningen av anbudet, att Hisscompaniet inte kan anses ha visat att bolaget lämnat två korrekt ifyllda referensformulär avseende offererad platschef. Hisscompaniets anbud uppfyller därmed inte kravet och anbudet skulle därför rätteligen ha förkastats. Enligt förvaltningsrättens bedömning har Hisscompaniet således inte visat att ett förkastande av bolagets anbud skulle stå i strid med förfrågningsunderlaget eller de grundläggande principerna om transparens och proportionalitet.

Övriga anbud

Hisscompaniet har vidare gjort gällande att övriga anbudsgivares anbud rätteligen skulle ha förkastats då bolagen inte uppfyller ställda krav i förfrågningsunderlaget.

En av huvudprinciperna i LOU är att anbud som inte uppfyller samtliga

obligatoriska krav i förfrågningsunderlaget inte ska beaktas vid utvärderingen. Krav som anges i förfrågningsunderlaget måste således vara uppfyllda för att den upphandlande myndigheten ska kunna pröva anbudet.

Thyssens anbud

Hisscompaniet har bl.a. gjort gällande att det av Thyssens anbud inte framgår vem som ska vara projekteringsledare. ABK har gjort gällande att Thyssen i sitt anbud angett vem som är projekteringsledare. Thyssen har å sin sida gjort gällande att uteslutning endast kan ske om kraven i punkten AFB.52 inte är uppfyllda och då det i den aktuella punkten inte uppställs något krav på namngiven projekteringsledare saknas det skäl att utesluta bolaget. Vidare anför Thyssen att bolaget har angett vem som ska vara projektledare i upphandlingen. Projektledare är en överordnad titel som av naturliga skäl inbegriper även projekteringsfasen av entreprenaden. Enligt Thyssen har bolaget således uppfyllt kravet på uppgift om projekteringsledare och kan, för det fall kravet skulle anses vara obligatoriskt, inte förkastas på denna grund.

Förvaltningsrätten kan konstatera att det i förfrågningsunderlaget i punkten AFD.322 har ställts upp som krav att anbudsgivarna ska ange vem som ska vara projekteringsledare för entreprenaden. Den aktuella punkten kan, enligt förvaltningsrättens bedömning inte förstås på annat sätt än att det är ett obligatoriskt krav att anbudsgivarna ska ange vem som är projekteringsledare. Av Thyssens anbud framgår att bolaget angett Christer Hansson som projektledare. Däremot anges inte vem som ska vara bolagets projekteringsledare. Det är vidare, enligt förvaltningsrätten, inte visat att projektledare kan anses vara synonymt med projekteringsledare. Enligt förvaltningsrättens mening kan därmed Thyssens anbud inte anses uppfylla kravet i punkten AFD.322. Genom att anta Thyssens anbud, trots att detta inte uppfyllde aktuellt krav, har ABK agerat i strid med LOU.

Vad Hisscompaniet i övrigt anfört avseende Thyssens anbud kan, enligt förvaltningsrättens bedömning, däremot inte läggas till grund för ingripande enligt LOU.

Levins anbud

När det gäller Levins anbud har Hisscompaniet bl.a. anfört att det i Levins anbud inte angetts vem som ska projekteringsledare samt vem som ska vara arbetschef respektive platschef.

Som konstaterats ovan har det i punkten AFD.322 i förfrågningsunderlaget ställts upp som krav att anbudsgivare ska ange vem som ska vara projekteringsledare för entreprenaden. Vidare anges det i punkten AFD.323 att anbudsgivare ska ange vem som ska vara arbetschef respektive platschef för entreprenaden. Av Levins anbud framgår att bolaget angett Jörgen Hulth som projektledare. Däremot anges inte vem som ska vara bolagets projekteringsledare. Det går, enligt förvaltningsrätten, inte heller att utläsa vem som ska vara bolagets arbetschef respektive platschef för entreprenaden. Levins anbud kan därmed inte anses uppfylla de obligatoriska kraven i punkterna AFD.322 och AFD.323. Genom att anta Levins anbud, trots att detta inte uppfyllde aktuella krav, har ABK agerat i strid med LOU.

Vad Hisscompaniet i övrigt anfört avseende Levins anbud kan, enligt förvaltningsrättens bedömning, däremot inte läggas till grund för ingripande enligt LOU.

ALT:s anbud

När det gäller ALT:s anbud har Hisscompaniet bl.a. gjort gällande att ALT inte har lämnat referenser i enlighet med kravet i punkten AFB.53 p 2A. Enligt den aktuella punkten ska två referenser lämnas avseende den offererade platschefen. ALT har lämnat två referenser som avser den offererade projekteringsledaren. Kravet kan därmed inte anses vara uppfyllt.

Förvaltningsrätten konstaterar att det i punkten AFB.53 p 2A anges att anbudsgivaren ska uppge två referenser avseende den platschef som offereras. Av ALT:s anbud framgår att bolaget angett Peter Reinholdsson som projektledare. Till anbudet har vidare ALT bifogat två referensuppdrag avseende Peter Reinholdsson. ALT kan således, enligt förvaltningsrättens mening, inte anses ha uppfyllt kravet på att lämna två referenser avseende den offerrade platschefen. Genom att anta ALT.s anbud, trots att detta inte uppfyllde det aktuella kravet, har ABK agerat i strid med LOU.

Vad Hisscompaniet i övrigt anfört avseende ALT:s anbud kan, enligt förvaltningsrättens bedömning, däremot inte läggas till grund för ingripande enligt LOU.

Sammanfattning

Förvaltningsrätten finner sammanfattningsvis att anbuden från Hisscompaniet, Thyssen, Levins och ALT rätteligen skulle ha förkastats. ABK har genom att utvärdera och anta anbud som inte uppfyller kraven i förfrågningsunderlaget brutit mot bestämmelserna i LOU. Det kan inte anses oproportionerligt att förkasta anbuderna på angivna grunder.

Hisscompaniet får genom ABK:s förfarande anses ha lidit eller riskerat att lida skada. Förutsättningar för ingripande enligt LOU är därmed uppfyllda. Eftersom inget av de fyra inlämnade anbuderna i upphandlingen uppfyller ställda krav ska upphandlingen ska göras om.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1B LOU)

Anders Mattsson

Målet har föredragits av Marita Ekdahl.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten **fordras att prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer

till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.